

مقایسه تأثیر عوامل مدیریتی و قهری در ارزیابی خسارت واحدهای پرورش ماهی قزل آلائی رنگین کمان (*Oncorhynchus mykiss*) در استانهای چهارمحال و بختیاری، مازندران و فارس

دکتر منصور شریفیان * دکترهمايون حسين زاده صحافی * دکتر عباس متین فر *
محمود حافظیه * * مجید بختیاری * * جعفر روزبه جوانمردی * * * قاسم مشرقی * * *

چکیده

رخدادان بلاهای طبیعی (Natural Disasters) گهگاه، خسارتهای کلانی، بر پیکره اقتصادی مزارع تکثیر و پرورش ماهیان سردآبی، وارد کرده، به گونه ای که، در بیشتر موارد، جبران آن از توان صاحبان مزارع، بیرون بوده است. بدیهی است، در این زمینه، بدون دستاویختن به سیاستهای یکسان، در جبران خسارت مالی مبتنی بر دلایلهای کارشناسی، و تعریف استانداردهای عملیات بیمه‌گری مزارع تکثیر و پرورش، در عمل، جبران خسارتهای وارد شده، ممکن نخواهد بود. بی‌گمان، وجود تنوع اقلیمی گسترده در مناطق مختلف کشور و قطعیت یافتن پدیده تغییر شرایط آب‌وهوایی (Climate Change) در سالهای اخیر (بویژه رخدادن پدیده خشکسالی در سالهای گذشته) را می‌توان به عنوان یکی از عوامل تشدیدکننده در پدید آمدن بلاهای طبیعی و اثرهای پیاپی آن دانست. پژوهش پیش رو، با هدف شناسایی منابع و عوامل خطرآفرین (Risk Factors) در سطح مزارع پیشگفته و ارزیابی مخاطره‌ها و ریسک برخاسته از عوامل مدیریتی و قهری به مرحله اجرا در آمد. در راستای شناخت وضعیت کنونی و مخاطره‌ها در نظام تکثیر و پرورش ماهیان سردآبی، نخست، پژوهشهای میدانی در سطح سه استان کشور (استان چهارمحال و بختیاری، استان فارس، استان مازندران) به منظور گردآوری داده‌های پایه مزارع پرورش ماهی قزل آلائی رنگین کمان و انجام مطالعات گذشته‌نگر پیرامون پیشینه رخدادن عوامل خطرآفرین، صورت پذیرفت. در این راستا، پرسشنامه‌هایی به منظور ارزیابی تولید و گردآوری اطلاعات در زمینه عوامل مؤثر بر تلفات محصول در مقاطع مختلف از فرایند تکثیر و پرورش ماهیان در مزارع، و با تأکید بر عاملهای بیمه‌پذیری، طراحی شد و در اختیار گروههای مخاطب که در بردارنده: صاحبان مزارع تکثیر و پرورش، کارشناسان شیلات و کارشناسان صندوق بیمه کشاورزی بود، قرار گرفت. اطلاعات پس از ورود به نرم‌افزار (SPSS)، مورد پردازش قرار گرفت و در نهایت، قدرالسهم عوامل خطرآفرین طبیعی (Natural Disasters) و عوامل برخاسته از خطرهای مدیریت انسانی تعیین شد.

کلیدواژه‌ها:

عوامل مدیریتی، عوامل قهری، ماهیان سردآبی، قزل آلائی رنگین کمان، بیمه آبیان

